

(Приказ књиге: Бранимир Анзуловић, „Небеска Србија: од мита до геноцида“; Branimir Anzulovic, “Heavenly Serbia: From Myth to Genocide”, New York and London: New York University Press, 1999.)

Ове године ће се навршити десетогодишњица од објављивања књиге америчког Хрвата Бранимира Анзуловића „Небеска Србија: од мита до геноцида“, на коју српска академска јавност још није озбиљно и аргументовано реаговала. Реч је о књизи која нема никакву научну утемељеност нити вредност. Заснована на идеологији тзв. Хрватског државног права, ова књига има све одлике расистичког и нацистичког политичко-идеолошког памфлета, који би се директно могао упоредити са Хитлеровим „визионарским“ штивом “Mein Kampf”, те политичком идеологијом и порукама Кју-Клукс-Клан организације. Због тога, оваква врста књиге не би ни требало да буде предмет озбиљне анализе и расправе. Па ипак, то се мора учинити ако се има у виду чињеница да је књигу објавила озбиљна издавачка кућа у Сједињеним америчким државама (New York University Press), која ужива високу репутацију у академским круговима широм света. Све то упућује на закључак да српски интелектуалци морају учинити вишеструке напоре како би се оповргле бројне неистине и предрасуде о српском народу и његовом културном наслеђу на Балкану, које се без икакве провере и анализе, готово редовно узимају као „историјски доказане“ и „научно необориве“ на многим западним универзитетима и другим академским установама.

Аутор поменутог памфлета покушава да докаже како су Срби били и остали једини кривци за све балканске сукобе и проливања крви још од међународног признања српске државе на Берлинском конгресу 1878, па до модерног доба. Оно што су Срби одувек желели у својој модерној историји – тврди Анзуловић – јесте да поробе све суседне балканске народе како би остварили свој мегаломански и геноцидни сан о васкрсавању великог српског царства. У овом „историјском подухвату“ Срби су се посебно окомили на Хрвате и њихову дражвотворну традицију, пошто су се они вазда налазили на знатно вишем степену политичког, културног и економског развоја у односу на саме Србе. Настојећи да аргументује ове, већ на први поглед неосноване, и у крајњем исходу неисторијске квалификације и тезе, Анзуловић је понудио неколико „научно необоривих доказа“, које су га одвеле у нетрпељивост, мржњу и чист расизам.

Основна идеја овог идеолошког памфлета је да су Срби још од свог првог устанка против Турског царства 1804. настојали да реализују замисао о Великој Србији, која је била заснована на неколико историјски доказаних претпоставки: 1) на осветољубивим идејама „Косовског мита“, 2) на геноцидним порукама српске епске поезије (посебно је наведен Његошев „Горски вијенац“ као пример бестидног, агресивног и злочинског кидисања и позивања на истребљење муслимана), 3) на урођеним склоностима Срба ка насиљу што је одувек представљало истински израз аутентичне српске културе, као резултата вишевековног живота у патријархалном систему друштвених односа под отоманском влашћу, 4) на примитивној култури српског православног хришћанства, неспојивог с модерном политичком културом и демократијом, услед укоренењеног цезаропапизма у српској цркви, и коначно 5) на подршци и разумевању западних сила (у првом реду Француске и Велике Британије), које су увек излазиле у сусрет неутољивим српским политичким апетитима, нарочито за време Балканских ратова и током Првог светског рата.

Већ је и после летимичног погледа јасно да се овде ради о скупини неутемељених, набацаних, произвољно повезаних и веома прозирних лажи и идеолошких конструкција, које се не могу подупрети ниједним ваљаним историјским доказом. Напротив, све изречене тезе се лако могу оборити валидном аргументацијом, која ће показати шта је заправо прави циљ ове књиге. А њен циљ је да се Срби ставе на стуб срама и да се њихова историја и култура жигосу као варварске и злочиначке. Из тога би наравно, логично проистекле и политичке последице, које би се састојале у следећем: 1) Србија и Срби се морају казнити за сва своја „недела“ према суседима, почињена од Првог српског устанка до данас, 2) ниједан политички захтев Србије и Срба се не сме усвојити док се Срби не одрекну свог културно-историјског наслеђа, пошто је оно утемељено на злочиначкој идеји Велике Србије, 3) свим Србима суседним народима се мора излазити у сусрет јер су они већ више од двеста година били жртве великосрпске политике, те и нису имали могућности да остваре своје легитимне политичке тежње и интересе, 4) стварање независне хрватске државе је био одбрамбени акт, који се могао спровести само физичком и духовном ликвидацијом Срба у Хрватској.

Остаје још да се све изречене тезе овог памфлета оборе валидним доказима и обележе као бескрупулозне лажи једног расисте, који се представља као „независни научник“.

Ауторова прва теза је да тзв. Косовски мит представља позив на освету због српског пораза у боју на Косову 1389. и губитка државне независности, после чега је уследило

вишевековно ропство у „мултинационалном и верски толерантном“ Отоманском царству, како би се остварио сан о „Небеској Србији“. Нема сумње да је први део ове тезе онтолошког карактера. Овакав начин тумачења тзв. Косовског мита не представља ништа ново, и оно је присутно у радовима других, углавном површних историчара и антрополога, као што су Гер Дејзингс, Мајкл Селс и др. Међутим, пажљиво истраживање историјских чињеница показује да је овако тумачење поменутог културног феномена нетачно и веома упрошћено. Заправо, реч је о неспособности (намерној или ненамерној) да се спознају његове суштинске одлике, што по неком правилу, обично води у доношње произвољних и површних закључака. Прво, прецизније је употребити израз Косовски завет него Косовски мит, јер он много боље и садржајније одсликава срж тог културног феномена. Друго, Косовски завет, као нека врста библијске приче, никада није представљао позив на освету нити је позивао на уништење других народа зарад успостављања тобожње „Небеске Србије“, коју су Срби носили у свом националном бићу од памтивека. Срж Косовског завета представља сплет најузвишенијих хришћанских врлина, које су до детаља објашњене у Библији. Оне заправо оличавају најплеменитије људске особине, међу којима спремност на велику жртву зарад очувања слободе и свега онога што човека чини културним, хришћанским бићем, има највећи значај. То је срж Косовског завета, који је због својих дубоких хуманистичких порука одувек красио српску епску поезију, која се вековима усмено преносила на нова покољења током отоманске владавине, стварајући прве клице обновљене српске државности. На тај начин, Косовски завет је ушао у колективно памћење српског народа, као јасна порука да се до светих, узвишених циљева људског живљења (као што су: слобода, мир, срећан породични живот, опште благостање, здрав живот), може доћи само уз поштовање других људи, уз велики труд и рад, а понекад је за то потребно жртвовати и оно највредније што човек има – живот. И то витештво је основна одлика Косовског завета. Жртвујући свој живот зарад слободе чак и онда када је извесно да се до ње ни на тај начин неће лако доћи, човек улази у царство небеско. То је заправо та „Небеска Србија“, коју злонамерни Анзуловић, као ни многи други површни и необјективни посматрачи на Западу не разумеју или неће да виде. Тако су поруке Косовског завета постале права инспирација за изградњу модерног српског културног обрасца у времену од Првог српског устанка 1804. до избијања Првог светског рата 1914. У духовној заједници са модерним либералним идејама са Запада, Косовски завет је послужио као основа за културну еманципацију Срба, удаљавајући их од Оријента, и приближавајући их начину живота тадашње Европе. Сама чињеница да је Милошевић злоупотребио поруке Косовског завета у партијским обрачунима у циљу освајање апсолутне власти у комунистичкој Југославији ништа не мења у погледу суштине и карактера овог културног феномена. Анзуловић је као крунски доказ за злочиначку природу Косовског завета узео Милошевићев говор на обележавању 600-годишњице Косовске битке на Газиместану 1989, истичући како је Милошевић том приликом најавио ратове против свих оних који се супротстављају политици великосрпске хегемоније у Југославији. Већ је на први поглед јасно да се овде ради о злонамерној инсинуацији и веома лошој замени теза. О самој природи Косовског завета већ је било речи у овом тексту. Што се тиче Милошевића и његовог односа према Косовском завету, може се рећи само једно: Милошевић је био васпитаван као атеиста и Југословен у ригидном комунистичком духу; од својих студентских дана полако али сигурно градио је

каријеру у безличној хијерархији комунистичких властодржаца, и ништа друго га није ни занимало; као још један у низу сивих и крутих партијских апаратчика а уз то и проверени комунистички чврсторукаш, Милошевић никада није ни схватао праву суштину Косовског завета нити га је он истински занимао; занимао га је само као средство у борби за освајање неограниченог, бољшевичког типа власти у Југославији, што су историјски догађаји током деведесетих година прошлог века то и потврдили.

У погледу другог дела ове ауторове тезе, да је Отоманско царство вазда било „верски толерантно“, може се констатовати да је она само делимично тачна. Друштво у Отоманском царству је било засновано на тзв. Милетском систему. Оно је било подељено на верске групе – милете, који су заузимали одговарајуће место у државно-правном систему Турске. То значи да нису сви милети уживали исти правни положај. Најбољи правни положај је имао исламски милет, који је уживао посебне привилегије. Осим исламског постајао је и хришћански тзв. Рум милет, који је обухватао све православне хришћане независно од њиховог етничког порекла (Србе, Грке, Румуне, Бугаре и разне хеленизоване етничке заједнице). Однос турских власти према овом милету и његовим верским потребама је зависио од политичке ситуације на терену. Тако се на основу извора може запазити да је у појединим историјским моментима (углавном када је ауторитет царства био снажан) турска власт била изразито толерантна према православним хришћанима, док је у неким другим ситуацијама била мање толерантна према њима, да би у посебним приликама (обично за време буна и после њих) спроводила отворену дискриминацију према припадницима Рум милета. Занмљиво је међутим, у ком контексту Анзуловић истиче постојање верске толеранције у Отоманском царству. Истичући ову тезу (коју није детаљније образложио нити доказао адекватном аргументацијом), он је још нагласио да су Срби захваљујући припадности православној вери, одувек тражили за себе привилегован положај у односу на друге народе, посебно од времена обнављања Пећке патријаршије 1557. Православље је – према речима аутора – по својој природи крута, агресивна, примитивна и нетрпељива вероисповест, затворена за начело верске толеранције и модернизацију. Шта рећи после оваквог излива мржње, подлости и расистичког односа према једној великој верској цивилизацији као што је православно хришћанство, које је дало незимеран допринос изградњи европске културе. Тврдити да православље не трпи начело верске толеранције је не само злонамерно него и нетачно. Управо је обрнуто. Многи примери из историје показују да су православна вера и црква биле веома отворене и склоне поштовању других вероисповести још од средњег века. Већ је Законик цара Душана правно заштитио све признате вероисповести у Србији (православну и римокатоличку). У српском царству су осим православних Срба живели и припадници католичке вероисповести, и сви они су могли слободно да исповедају своју веру. Српска држава (као ни друге средњовековне државе) није признавала својим поданицима слободу савести и вероисповести, али је ипак прихватила начело верске толеранције, што је за тадашњу епоху био велики цивилизацијски искорак, пошто је Европа у то време већ прошла кроз неколико таласа крсташких ратова и сваковрсних верских искључивости. Управо ова чињеница показује колико је Анзуловићева теза натегнута, нетачна и злонамерна.

Друга ауторова теза је да је и сама српска епска поезија, са својом геноцидном садржином, дала огроман допринос политици стварања тзв. Велике Србије и етничког чишћења свих несрпских народа. У овом контексту, Анзуловић је посебно нагласио улогу епског свева црногорског владике Петра II Петровића Његоша „Горски вијенац“, (нарочито поглавље „Истрага потурица“), као јасан доказ континуиране политике нетрпељивости Срба према суседним народима и њихове вековне тежње да их подјарме. Позив на масовна убиства и понижавање непријатеља – истиче Анзуловић – главна је одлика српске епске поезије (посебно песама из Косовског циклуса), у којој се непријатељ демонизује до граница тоталне деструкције и геноцида. Заиста, потребно је много интелектуалне храбрости и смелости да би се једна од најлепших епских песама из доба националног романтизма, прогласила за геноцидну умотворину. Ту се заправо види да Анзуловићевом бешчашћу, злоби и непоштењу нема краја. Да би се „Горски вијенац“ анализирао на прави начин, потребно је пре свега сагледати историјски контекст у којем је еп настао. А он је написан давне 1847. у време револуционарног врења широм Европе, у време буђења националне свести и стварања модерних националних покрета. Ове тенденције нису мимоишле ни Балкан. Тако је и најпознатији црногорски владика и државни поглавар Петар II Петровић Његош, који је себе сматрао Србином, написао „Горски вијенац“ надахнут идеалима Косовског завета, правде, слободе, хришћанског хуманизма и човекољубља. Његошева поезија, срочена лепим архаичним језиком, прожета дубинским филозофским порукама, представља истинско ремек-дело романтичарске поетске књижевности. Лепотом свог језика и стила привлачила је и књижевне критичаре са Запада. Само недовољно образован или злбан човек може Његошеву поезију, као и све друге српске епске песме огласити за злочиначке и геноцидне. На овом примеру се може видети колико далеко човек може отићи у својој необјективности. Међу тим, Анзуловић ни по питању Црногораца није доследан. Само у овом случају он представља Црногорце као Србе, док их у свим осталим случајевима представља као посебан национални колективитет, кога Срби већ двеста година желе да поробе и асимилију. Чини се да је у овом примеру сваки коментар сувишан.

Да би подвукао културолошку разлику између Срба и Хрвата и доказао како су Хрвати одувек били на вишем ступњу културног развоја него Срби, Анзуловић је понудио још један „научно необориви“ доказ. Посегао је за хрватском епском поезијом, покушавајући да докаже како она, за разлику од српске, није испуњена гневом и геноцидном мржњом према непријатељу, него напротив, порукама пуних поштовања према њему. За разлику од српске епске поезије, која позива на масовну деструкцију и геноцид, хрватска епска поезија третира хрватске непријатеље као људска бића, која иако су непријатељи заслужују почаст и поштовање. Као доказ за ову тврдњу, аутор је навео поему „Осман“ од дубровачког песника Ивана Гундулића и поему „Одиљење сигетско“ од Павла Ритера Витезовића. Ово је типичан пример како се полуистинама могу довести у заблуду необавештени читаоци. Прво, Иван Гундулић није био Хрват него Србин католик (Л. Бакотић, „Срби у Далмацији“. Од пада Млетачке републике до

уједињења, Београд, 1939.) У својој најлепшој поеми „Осман“ он велича српску средњовековну државу („Немањића кућа стара“). Цело осмо поглавље поеме посвећено је Србима док се одредница Хрват једва помиње. Да је Гундулић стварно био Хрват, зар он не би своју најлепшу поему посветио Хрватима? Пошто је он био Србин, посветио ју је Србима. На концу, Гундулић је постхумно кроатизован мимо његове воље. Због тога се мора све учинити да српска култура заштити баштину дубровачких Срба католика у којој посебно место има поезија Ивана Гундулића. Друго, у своје време песник Павао Ритер Витезовић је био велики поштовалац српске народне поезије. Управо оне, коју је Анзуловић огласио за геноцидну. Витезовић се такође, дубоко дивио лепоти српског језика и културе. Био је заправо опчињен литерарним могућностима српског језичког израза. И управо је том језику и култури овај хрватски песник посветио своје дело „Serbica Illustrata“. Кавог ли парадокса!? Да је Анзуловић у праву, зар би један хрватски песник посветио неку своју књигу језику и култури српских варвара, који не раде ништа друго него само позивају на освету и геноцид? Било би боље да Анзуловић не узима песника Павла Ритера Витезовића у перо, јер би овоме од тога сигурно позлило.

Трећа теза Анзуловићевог памфлета је да код Срба постоји урођена склоност ка насиљу и употреби оружја, што представља директну последицу вишевековног живота у патријархалном уређењу друштвених односа под отоманском влашћу. Ова склоност Срба ка насиљу је додатно ојачана тоталитарном структуром Православног хришћанства у посебном амбијенту живота у динарској оскудици, што је проузроковало српску експанзију и тежњу за потчињавањем суседа, а посебно Хрвата, босанских муслимана и Албанаца. Овакав ауторов став открива не само његову нетрпељивост према православљу него и према патријархалној цивилизацији, или бар површно познавање тог специфичног етно-културолошког феномена на Балкану. Ова теза упућује на закључака да је Анзуловић непоправљиви расиста. За њега је патријархално уређење друштвених односа а priori примитиван облик колективног живота људи, о којем је бесмислено разговарати као о цивилизацијског категорији. А чињенице показују да је историја динарских вазда Срба била обележена свакодневном борбом за живот и опстанак у суровим, сиромашним и веома неповољним природно-географским условима за привређивање, и што је најважније, у амбијенту туђинског поретка.. Патријархална цивилизација и њено веома сложено уређење засновано на правилима живота у кућној задрузи, части, поштењу, солидарности и пожртвовању њених чланова, култу рада, тежњи ка слободи и независности, осуди злочина и специфичном осећању за правду, била је једини одговор на свакодневне изазове суровости с којима су се суочавали динарски Срби (Ј. Цвијић, „Балканско полуострво“, том 2, сабрана дела, Београд, 1987.). Веома је значајно нагласити да патријархално уређење није ни примитивно ни тоталитарно (ово се често може чути и од интелектуалних вођа тзв. „Друге Србије“, као што је Латинка Перовић; занимљиво је да се Анзуловић на неколико места позива на радове покојне професорке Правног факултета Олге Поповић-Обрадовић, која је важила за истомишљеницу Латинке Перовић). Ту се мора учинити једна значајна напомена како би се српска јавност коначно ослободила заблуде о патријархалном уређењу као

„тоталитарном“ систему друштвених односа, који је одувек спречавао развој српског друштва и ономогућавао еманципацију жена. Реч је о предрасуди, која представља последицу непознавања саме суштине патријархалног система. Прво, патријархални систем је био примитиван само у техничко-технолошком смислу, али у погледу друштвених односа, то је био један веома високо уређен и стабилан систем, са добро искристалисаним вредностима, заснован на обичајном праву, моралу и верском учењу (M. Svircevic, “Legal Structure of Households in Serbia and Bulgaria in the 19

th Century”, *BALCANICA*, XXXIV, Belgrade, 2003). То је заправо она духовна надградња, која је код црногорских и херцеговачких горштака позната као „чојство и јунаштво“. Овај феномен се најбоље може видети у нормама обичајног права, који су регулисали односе у кућним задругама код Срба широм Балкана. Пажљива анализа ових норми показује да су централне институције ових заједница (домаћин, домаћица, кућно веће, чланови куће) функционисале као облици преддржавне демократије, која је подразумевала и њихову одговорност за живот и имовину целе куће (задруге). У недостатку писаних закона, ови обичаји су пренети на шире локалне институције (племена, сеоска и кнежинска самоуправа), под чијим окриљем су Срби стекли прва искуства о односу појединца и организованог друштва, те о првим облицима избора народних органа власти (сеоски збор сеоски кмет, кнежинска скупштина, кнежински кнез). Динарски Срби из Далмације, Босне, Херцеговине и Црне Горе, досељавали су се у таласима у централну област Србије (заправо у Шумадију) после серије аустријско-турских ратова у XVIII веку, доносећи са собом своје исконско обичајно право и своје погледе на најважније животне вредности. Постепено су их прилагођавали условима живота у новој, питомијој животној средини, стапајући је са културом малобројних Срба староседелаца. И управо је ово обичајно право, пореклом из крашких динарских предела, привлачило пажњу бројних истраживача. О њима је с дужним поштовањем и дивљењем писао Валтазар Богишић у XIX (V. Bogišić, “Zbornik sadašnjih правних обичаја у Јужних Славена, Zagreb, JAZU, 1867.), а Џоел и Барбара Халперн у XX веку (J. M. Halpern & B. Halpern, “A Serbian Village in Historical Perspective”, Prospect Heights: Waveland Press, 1986). Да је Анзуловић макар мало дубље истражио патријархално уређење динарских Срба и да га је комбиновао с модерним научним приступом, сигурно би и његови закључци о овом питању били потпуно другачији. Ипак, код њега су предрасуде јаче од научних чињеница.

На крају, Анзуловић је оптужио Западне силе, посебно Велику Британију и Француску да су континуирано излазиле у сусрет српским мегаломанским захтевима, што је имало за последицу стварање „Велике Србије“ у лику Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, и укидање хрватске државности, по први пут у модерној хрватској историји. Ово је још једна нетачна Анзуловићева теза и манипулација, која се не може потврдити ниједним ваљаним доказом. Заиста треба има довољно храбрости и смелости рећи како су Велика Британија и Француска континуирано подупирале освајачке претензије Србије, да би на концу и пристале на формирање тзв. Велике Србије под именом прве државе Јужних Словена. Баш напротив, западне силе су у модерној историји стално ставаљале до знања, да никада неће дозволити превласт ниједне националне групе на Балкану,

било да су то: Срби, Хрвати, Бугари, Грци, Румуни или Албанци. Западне земље су се вазда трудиле да успоставе равнотежу национализама на Балкану, држећи по потреби мале балканске нације час у сукобу час у односима сарадње. И ако постоји некакав континуитет западне политике према Балкану, то је онда континуитет подржавања равнотеже између националних група и држава. Границе и идеологије су се мењале, али је политика западних сила, мање-више увек остајала иста. Политику стварања тзв. Велике Србије није никада подржавала ни царска Русија (која је по природи ствари то могла да чини), а поготову то нису чиниле Велика Британија и Француска. Реч је о очигледној манипулацији. Што се тиче тврдње да је Србија једнострано поништила модерну хрватску државност формирањем Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, може се рећи да се и овде ради о злонамерној замени теза. Ранофеудална Хрватска је своју државност изгубила после битке на Гвозду 1097, када је последњег хрватског владооца Петра Свачића поразио угарски краљ Коломан. Он је искористио анархију у Хрватској те се 1102. у Биограду крунисао за хрватског краља. Од тог момента па до 1918. Хрватска је била саставни део земаља круне Св. Стефана (Иштвана), с тим што су се њени државно-правни аранжмани с Угарском повремено мењали (значајна је била хрватско-угарска нагодба од 1868. која је предвиђала изванредан степен аутономије за Хрватску сагласно одредбама годину дана раније закљученог аустро-угарског споразума). Важно је нагласити да Србија није укинула хрватску државност 1918, јер Хрватска није ни ушла директно у државну заједницу са Србијом (којој су већ биле присаједињене Црна Гора и Војводина). То је учинила на брзину формирана Држава Срба, Хрвата и Словенаца, састављена од јужнословенских покрајина некадашње Аустро-Угарске, коју је представљало Народно вијеће Срба, Хрвата и Словенаца. Ово тело је имало и подршку Хрватског сабора, који је 29. октобра 1918. године, између осталог, одлучио: „...Далмација, Хрватска, Славонија са Ријеком проглашује се посве независном државом према Угарској и Аустрији, те према модерном начелу народности, а на темељу народнога јединства Словенаца, Хрвата и Срба приступа у заједничку народну суверену државу Словенаца, Хрвата и Срба на цијелом етнографском подручју тога народа без обзира на ма које територијалне и државне границе, у којима народ Словенаца, Хрвата и Срба данас живи“ (F. Šišić, „Dokumenti o postanku Kraljvine Srba, Hrvata i Slovenaca 1914-1918“, Zagreb, 1918). Дакле, јасно се види како је Хрватски сабор одлучио да Хрватска постане део државе Срба, Хрвата и Словенаца, која би требало да разговара с овлашћеним представницима Краљевине Србије о будућим међусобним односима. Нема ни говора о томе да је Србија на силу укинула модерну хрватску државност.

Осим поменутих неутемељених теза, апсурдних и злонамерних закључака, Анзуловићева књига садржи и неколико материјалних грешака, што додатно умањује њену вредност.

Тако нпр. у књизи пише да је битка на Ровинама била 1394. премда се она догодила годину дана касније. Такође, у књизи је написано да је водећа личност југословенског комунистичког режима био Александар Ранковић, шеф злогласне тајне полиције, што је још један доказ о великосрпској хегемонији у бившој Југославији. Наравно, о водећој улози хрватских и словеначких комуниста као главним политичарима Титоизма у периоду 1960-1980, као што су: Јосип Броз Тито, Стево Крајачић, Едвард Кардељ,

Владимир Бакарић, Борис Кидрич, нема ни речи! Управо су ови политичари ималу највећу моћ у комунистичкој Југославији. Они су заправо директно утицали на судбину свих Југословена. Ранковић је у суштини био Брозов послушник-егзекутор, који није поседовао стварну моћ политичког одлучивања. Догађаји на тзв. Брионском пленуму Комунистичке партије Југославије од 1966, када је Ранковић био смењен, то су и показали. Без обзир на то, овакав приступ у тумачењу титоизма (као југословенске верзије стаљинизма) је толико неутемељен и манљив да је постао више него апсурдан. Због тога и не заслужује посебан коментар.

Као што се види, Анзуловићева књига је препуна нетачних и натегнутих теза, фалсификованих историјских чињеница, полуистина и нетачних података из старије и новије прошлости српског народа. По свом карактеру, она се надовезује на већ одавно изграђену и обликовану антисрпску платформу оних хрватских политичара и интелектуалаца из XIX и XX века, који су свој програм темељили на идеологији тзв. Хрватског државног права, као што су: Анте Старчевић, Јосип Франк, Еуген и Славко Кватерник, Гидеон Кнежевић, Иван Андоровић, Анте Павелић, Фрањо Туђман, Стјепан Месић. Основни циљ овог политичког програма је одувек био стварање независне хрватске државе, која би обухватала све оне земље које су некада припадале Аустро-Угарској уз потпуно елиминисање српског народа као „уљеза“ и „реметиљачког фактора“ хрватске државности. Да би се лакше спровео овај циљ, Србе је потребно најпре демонизовати до крајњих граница, а затим и понудити „научне доказе“ да су они одувек били варвари и агресори којима је страно свако цивилизовано понашање. То је утолико лакше остварити после жестоке антисрпске пропаганде већине западних медија за време ратова у бившој Југославији, који су пласирали безочне лажи и негативне стереотипе о српском народу, као и због веома лошег међународног положаја Србије, проузрокованог катастрофалном политиком режима Слободана Милошевића. У вези с тим, књига Бранимира Анзуловића не представља ништа ново у хрватској политици и историографији. Једина разлика између његове књиге и списка његових идеолошких претходника јесте у начину излагања програма тзв. Хрватског државног права тј. у реторици. Анзуловићу се мора одати признање да је веома вешт у методологији излагања, а посебно у манипулисању чињеницама и њиховој модификацији према политичким потребама. Таквим стилем излагања он веома спретно може довести у заблуду недовољно обавештене читаоце. Оно што је битно је то да је Анзуловић применио модерне параметре у излагању своје антисрпске идеологије, тако да већина његових ретроградних и расистичких теза има модерно рухо. Своју реторику потпуно је ускладио с језичком апаратуром глобализације и интеграција. Због тога су опасније него што се то може на први поглед запазити.

На крају, може се само констатовати да Анзуловићева књига нема научну вредност. Она има све одлике једног прикривеног идеолошко-политичког памфлета с јасним политичким циљевима. Један од њих је и оправдавање стварања независне хрватске државе уз комплетну физичку и духовну елиминацију српског народа из Хрватске.

Расистичка идеологија у модерном руху

Пише: Мирослав Свирчевић
понедељак, 09 фебруар 2009 22:08

Аутор је ову књигу посветио својој мајци. Нема веће људске срамоте него посветити мајци један овакав расистички памфлет. Ни Анзуловићева мајка то није заслужила.